Gemeente
NOORDWIJK

Bloemenbadplaats

Gemeenteraad Noordwijk

Noordwijk, 18 september 2018

Uw kenmerk	:
Uw brief van	:
Ons kenmerk	: Z/18/051818 D/104841
Behandeld door	: Romph, Esther de
Verzenddatum	: 18 september 2018
Kopie aan	:
Onderwerp	: motie "Vrijwillige Monumenten"

Geachte leden van de raad,

Op 5 juli 2018 heeft u de motie aangenomen met als onderwerp "Vrijwillige monumenten". In deze motie wordt het college verzocht om:

1. De huidige werkwijze rondom de aanwijzing van gemeentelijke monumenten te wijzigen in die zin dat eerst de procedure tot aanwijzing wordt ingezet bij pandeigenaren die op basis van vrijwilligheid hun medewerking verlenen;
2. Vervolgens te bezien welke overige waardevolle en behoudens waardige panden onvoldoende bescherming genieten en daarom in overleg met de Raad alsnog moeten worden aangewezen;
3. Dit traject af te ronden voor 1 oktober 2018 en daarmee het opstellen van een eerste gemeentelijke monumentenlijst af te ronden.

Ter beoordeling van de (juridische) uitvoerbaarheid van de motie heeft het college advies gevraagd aan Houthoff. De volgende vragen zijn voorgelegd:

1. Is het juridisch mogelijk dat volgordelijk eerst vrijwilligheid en pas daarna verplichte aanwijzing door de raad wordt geregeld zonder tussentijdse wijziging van de verordening?
2. Geldt een wijziging van de verordening ook voor de reeds aangewezen monumenten waarvan de bezwaar en beroepstermijn zijn verstreken? En wat betekent het voor de panden waarvan bezwaar en beroep nog lopen?
3. Is het juridisch mogelijk met terugwerkende kracht te geven aan de vrijwillige aanwijzing en hoe kan dit bij de al aangewezen panden worden gerealiseerd? Wat is daarvoor nodig en wat zijn de juridische risico's?
4. Is het juridisch mogelijk dat de gemeenteraad de bevoegdheid panden verplicht aan te wijzen als monument daarbij aan zichzelf (en niet het college) houdt na het doorlopen van de vrijwillige aanwijzingsprocedure? (onderdeel 2 van de motie) Wat is daarvoor nodig en wat zijn de juridische risico's?
5. Welke juridische consequenties/risico's kunnen zich voordoen bij de uitvoering van de motie vanuit het perspectief van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, bijvoorbeeld het zorgvuldigheidsbeginsel (deugdelijke besluitvorming art. 3:2 Awb), rechtszekerheidsbeginsel

Voorstraat 42
2201 HW Noordwijk

Postbus 298
2200 AG Noordwijk

T (071) 36 60 000
F (071) 36 20 021
E gemeente@noordwijk.nl

KvK 27363416
BTW NL002528381B04
IBAN NL44BNGH0285006126
BIC BNGHNL2G

(rechtsregels juist en consequent toepassen), vertrouwensbeginsel (materiële rechtszekerheid) en gelijkheidsbeginsel.

De uitgebreide beantwoording van deze vragen treft u in bijgevoegd memorandum aan. Samenvattend luidt het advies van Houthoff als volgt:

> "Naar ons oordeel is het op grond van de heersende jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State ("Afdeling") niet mogelijk aan de eigenaar van een object dat voor aanwijzing als Monument in aanmerking komt, een vetorecht te geven. Een procedure op basis van vrijwilligheid dient ook te voorzien in een mogelijkheid voor het College om – tegen de wens van de betreffende eigenaar – een Monument aan te wijzen omwille van het algemeen belang. De huidige bewoording van de Erfgoedverordening Noordwijk 2011 ("Erfgoedverordening") biedt voldoende ruimte voor het College om in eerste instantie die objecten als Monumenten aan te wijzen waarvan de eigenaars met die aanwijzing instemmen en pas daarna te beslissen over de objecten waarvan de eigenaars niet met de aanwijzing instemmen. Daarbij moet het College wel de gelegenheid behouden om – omwille van het algemeen belang – van die volgorde af te wijken.
>
> Voor de reeds onherroepelijk aangewezen Monumenten kan op grond van de Erfgoedverordening niet alsnog een nieuwe procedure worden doorlopen. In een eerdere uitspraak heeft de Afdeling overwogen dat de formele rechtskracht van een onherroepelijk aanwijzingsbesluit en de daarin opgenomen redengevende omschrijving in de weg staan aan een volledige herbeoordeling. De herbeoordeling kan slechts plaatsvinden op grond van nieuwe feiten en omstandigheden die de redengevende omschrijving bij het aanwijzingsbesluit in een ander daglicht plaatsen.
>
> Op basis van de bevoegdheidsverdeling tussen de Raad en het College in de Gemeentewet en de Erfgoedwet lijkt het mogelijk dat de Raad het College verplicht tot het voeren van overleg met de Raad, voorafgaand aan de aanwijzing van een Monument tegen de wens van de betreffende eigenaar. Voor het invoeren van die verplichting is wel een wijziging van de Erfgoedverordening vereist. Bovendien is het aanbevelenswaardig de wijze van overleg nader te specificeren. De Motie maakt niet duidelijk in welk stadium van het aanwijzingsproces het overleg dient plaats te vinden en in hoe het College dient om te gaan met de standpunten van de Raad die tijdens het overleg naar voren komen.
>
> Ten slotte dienen bij een wijziging van de aanwijzingsprocedure de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in acht genomen te worden. Het gelijkheidsbeginsel, het rechtszekerheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel vergen een gedegen onderbouwing van de wijziging van de aanwijzingsprocedure. Daarbij is van belang dat bij het aanwijzingsbesluit verschillende belanghebbenden betrokken zijn en dat de toetsing aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur dus verschillende perspectieven kent. Wij verwachten dat een wijziging van de aanwijzingsprocedure – zeker met terugwerkende kracht – in dit stadium moeilijk te onderbouwen zal zijn vanuit de toepassing van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur."

Op basis van onder andere het memorandum zijn wij van oordeel dat de motie om juridische redenen en vanuit de algemene beginselen van behoorlijk bestuur niet uitvoerbaar is.

Op enkele aspecten van de motie (volgorde aanwijzing, betrokkenheid raad) is voor nieuwe aanwijzingen uitvoering met een gedegen, zwaarwegende onderbouwing juridisch weliswaar mogelijk, maar daarvoor is een aanpassing van de Erfgoedverordening noodzakelijk. Dit vereist een zorgvuldig en met waarborgen (o.m. inspraak) omkleed beleids- en besluitvormingsproces dat mede vanuit het perspectief van het harmonisatieproces moet worden bezien. De gemeente Noordwijkerhout hanteert nagenoeg dezelfde procedure voor de aanwijzing van monumenten als thans in Noordwijk het geval is. Het nu aanpassen van de Erfgoedverordening is een dusdanige ingrijpende beleidswijziging dat het aan de gemeenteraad van de nieuwe gemeente Noordwijk moet worden overgelaten om eventueel een dergelijke keuze te maken. Waar juridisch mogelijk kunnen deze aspecten worden meegenomen in het harmonisatieproces van deze verordening

Uit bovenstaande volgt bovendien dat uitvoering van (aspecten uit) de motie vóór 1 oktober 2018 niet haalbaar is.

Hiervan uitgaande is het van belang af te wegen wat de consequenties zijn voor het nu lopende aanwijzingsproces.

De motie heeft bij de (monument)eigenaren verwachtingen gewekt dat er een herbeoordeling zou kunnen gaan plaatsvinden, al dan niet met terugwerkende kracht. Op basis van het juridisch advies is dit niet mogelijk, anders dan de mogelijkheid van een individuele herbeoordeling die de Erfgoedverordening 2011 (artikel 8 en 9) op dit moment al biedt. Daarbij past de kanttekening dat dit alleen kans op succes kan hebben als in de korte periode tussen aanwijzing en herbeoordeling nieuwe feiten en omstandigheden naar voren zijn gekomen die tot een andere afweging tussen individueel en algemeen belang dwingen. Gelet op het feit dat wij de eigenaren direct hebben geïnformeerd over de motie, sturen wij deze raadsinformatiebrief en het juridisch advies tegelijkertijd aan alle eigenaren. Over eventuele andere vervolgstappen zullen we de eigenaren uiteraard verder informeren.

De motie was voor ons college verder aanleiding de procedure voor de nog niet definitief aangewezen monumenten voorlopig op te houden. Op basis van het juridisch advies en met in achtneming van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur zullen wij de aanwijzingsprocedure weer vervolgen op basis van de huidige erfgoedverordening zodat de eerste gemeentelijke monumentenlijst kan worden afgerond. Ook hierover zullen wij de eigenaren informeren.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid desgewenst onze reactie op de motie nader toe te lichten.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Noordwijk,

De secretaris,	De burgemeester,
A.J.C. van der Pol	J. Rijpstra